

Pilgrimmen

Nr. 4 Januar 2002
 Aug. 3

Pilgrimmen

Medlemsblad for **Foreningen af Danske Santiagopilgrimme**. Udkommer hvert år i september og januar.

Foreningen har til formål...

At udbrede kendskabet til pilgrimsvejen til Santiago de Compostela

- At bistå med råd og vejledning til kommende pilgrimme
- At holde forbindelse med tilsvarende foreninger i Europa for kontinuerlig opdatering af oplysninger om pilgrimsvejen
- At føre navnekartotek over danske Santiagopilgrimme.
- Foreningen udsteder pilgrimspas
(Medlemmer kr. 25-
Ikke medlemmer kr. 50-)

Kontingentet fastsættes hvert år på generalforsamlingen i oktober og er for 2002 kr. 100-.

Oplysninger om foreningen fås ved henvendelse til foreningens formand.

Bestyrelsen

Henrik Tarp, fmd. 57821373, E-mail: vivitarp@post.tele.dk

Jan Ophoff, næstformand, 75820893
Vivi Tarp, sekretær, 57821373
Karen Laugesen, kasserer, 61653635
Gunnar Christensen, redaktør, 56631570, E-mail:
a_gc@get2net.dk
Astrid Clausen, 57834818
Nils Hartmann, 55700060

Web-master: Steen Freudendal. Kan kontaktes via foreningens hjemmeside:

www.santiagopilgrimme.dk

Artikler

Artikler til bladet sendes til formanden eller redaktøren gerne på e-mail eller diskette. Skriv venligst i Word eller RTF-format.

Arkivet

Foreningens arkiv modtager med tak arkivalier – artikler, bøger, breve, bånd, billeder, "ting".

Arkivar: William Arentved,
Tinghøjvej 58,5,
2860 Søborg
E-mail: arentved@mail.tele.dk

Forsiden: Formand Henrik Tarp i ridderdragt.

Pilgrimmen

INDHOLD

- 6 Generalforsamling
- 14 Regnskab
- 17 På pilgrimsvejen
- 27 Beskrivelse af pilgrimsveje i Frankrig
og Spanien
- 45 Fra Azofra
- 52 Noter
- 56 Foredrag og rejser

Pilgrimmen

GODT NYTÅR

Kære pilgrimsmedlemmer. Tak for året der er gået.
Tak for artikler til Pilgrimmen. Også tak for henvendelser med kommentarer og gode ideer.

Det er dejligt at så mange medlemmer og enkelte ikkemedlemmer bidrager.

I sidste nummer efterlyste vi beretninger om vejen fra Sevilla. Og det ønske er imødekommet i dette nummer og i tilgift er der også kommet en artikel om det at vandre i Frankrig. Og som "sædvanligt" er der artikler om det at vandre på pilgrimsvejen. Altså igen et blad med oplysninger og noget til eftertanken.

Ud over bladet er der også foreningens hjemmeside, der med dygtig hånd ledes af Steen Freudendal fra Arles i Frankrig . Bladet udkommer to gange årligt men hjemmesiden er der 24 timer i døgnet året rundt.

WWW.SANTIAGOPILGRIMME.DK.

De bedste pilgrimshilsner

Gunnar Christensen

Pilgrimmen

GENERALFORSAMLING

BERETNING VED GENERALFORSAM- LINGEN I SORØ DEN 27.OKTOBER 2001

*Formand for pilgrimsforeningen
Henrik Tarp
Sorø*

Først vil jeg byde velkommen til årets generalforsamling, hvor det er en fornøjelse at se, at så mange er mødt frem. Særlig velkommen til de mange nye ansigter, der har fundet det umagen værd at tage den lange rejse. Mere er 40 er vi og det flot taget i betragtning at vi medlemsmæssigt er spredt over det ganske land.

Dagens program er: Generalforsamling selvfølgelig. Derefter har vi en videofilm fra pilgrimsvejen lavet til jubelåret 1999. Derefter alm. hyggeligt samvær. Kl. 18.00 går vi til bords. Der er bestilt for 25-30 pers. på den lokale kinesiske. Pris kr. 98,- uden drikkevarer og

Pilgrimmen

så kan man spise så meget man vil.

Men inden jeg går i gang med den egentlige beretning, vil jeg gerne have at vi mindes en af vore, i denne sammenhæng, tidligste pilgrimme, Leif Martin Selch. Som I har kunnet læse døde han den 12 september d.å.

Leif var på sin første pilgrimsvandring i 1994 og blev så optaget af pilgrimsvejen, ideen og ikke mindst det religiøse aspekt, stærkt troende katolik som han var, at han var på vandring mod Jakobs grav alle efterfølgende år. Leif var en speciel person. Stille, indelukket og meget tænksom, men samtidig når man havde lært ham at kende yderst venlig og hensynsfuld og ikke mindst meget omhyggelig og pligtopfyldende. Han blev så optaget af pilgrimsvandringen og de mennesker han mødte undervejs, at det for ham var et must sætte sig ind i det spanske sprog, så han kunne kommunikere med befolkningen. Han tog udvidet HF-eksamen i spansk og gik indtil sin død på højere niveau på Handelshøjskolen. Jeg havde den fornøjelse både at vandre kortere strækninger med samt at vandre hele vejen fra Roncesvalles, og to gange passede vi sammen refugiet i Azofra. Sidste gang denne sommer. Ved den lejlighed talte han allerede om at forberede næste års vandring som skulle gå fra Roncesval-

Pilgrimmen

les endnu engang. Pilgrimsvejen blev hans liv, kan jeg vist roligt sige, de sidste små ti år af hans liv. Han havde fortjent flere år, men sådan skulle det desværre ikke blive. Sidste år ved generalforsamlingen accepterede han at blive arkivar i foreningen, et arbejde som han selvfølgelig også opfyldte med stor pligt. Lad os her mindes en god kammerat og en trofast pilgrim.

Selve pilgrimsforeningen er stadig inde i en, kunne man sige rivende udvikling. Medlemstallet steg næsten 100% sidste år, og bestyrelsen troede faktisk, at det var et engangsfænomen, men det er fortsat, så vi i dag kan mønstre mere end 100 medlemmer. Det, taget i betragtning, at vi for 3 år siden var 10. Det har betydet, at vi i bestyrelsen har talt om at lægge arbejdsgangen om, fordi der efterhånden er så mange henvendelser af den ene eller anden slags, at vi i perioder havde brug for et kontor og en sekretær. Nå det går endnu uden. Her må vi sige at vore hjemmeside har været til stor hjælp. Mange ringer for at få forklaring på hele vejen fra Pyrænerne og ud, og det ville jo tage adskillige timer at klarlægge, og så kan vi bare henvise til hjemmeside og de links vi har liggende der. Her har vores Web-master Steen Freudendahl udført et stor og godt arbejde. Vi har fået mange roser

Pilgrimmen

for hjemmesiden. Jeg kan her sige, at hjemmesiden vil blive udbygget endnu mere, så den forhåbentlig ender som en virkelig god database, kunne man sige, for de der vil vandre ad Jakobsvejen.

Vores blad til medlemmerne er vores andet kommunikationsmiddel, internt kunne man sige. Det er et stort arbejde at lave, men også en stor fornøjelse. Vores redaktør Gunnar udfører her et prisværdigt arbejde, som vi alle sætter stor pris på. Stoffet omkring pilgrimsvejen er mangfoldigt, og bliver ikke mindre jo flere medlemmer vi får, for Gunnar får tilsendt artikler og andet, hvilket vi sætter stor pris på, og I skal endelig ikke holde jer tilbage, jo mere stof desto bedre. Så meget har vi fået, at der er blevet plads til nu to numre om året, og vi har talt om at lave temanumre, så også her sker der en udvikling. Næste skridt - vi har talt om - er at få udgivet bladet i en mere trykmæssig professionel udgave med farvebilleder. Det vil koste noget mere, og vil selvfølgelig ikke ske før vi har nøjagtige kalkulationer på udgifterne. Også udsendelsen med posten har vi talt om. Her er en del penge at spare, ved at få det sendt uden at lægge det i konvolut og sætte mere end 6 kr. på i porto, men få det sendt med jeres navn og adresse trykt på bagsiden, som man ser det med mange andre tidskrifter. Alt dette er undervejelse netop fordi foreningen har

Pilgrimmen

fået så mange medlemmer og fordi der også er penge at spare. Men endnu engang vil vi opfordre jer til at indsende artikler. Det er ikke sikkert I kommer på med det samme, men så måske i næste nummer eller et temanummer.

Vores i gåseøjne refugium i Azofra lever i bedste velgående, og jeg skal i det følgende give jer rapport om glæder og genvordigheder nede i dette hjørne af Rioja.

Refugiet er i år blevet passet i juli og halvdelen af august måned af: Gerd Vendelbo, Astrid Clausen, Gunnar og Annebeth og senere undertegnede og nu afdøde Leif Selch. Vi blev igen afløst af Willam Artenved.

De foregående år har hospitalero'erne altid boet i "paradoren" - det gamle rådhus, men fra i år tog alt en anden drejning. Skjulte dagsordner eksisterer tilsyneladende også i de fjerneste afkroge af Spanien.

En privatist har slået sig ned i Azofra med sit eget refugium, som han skal leve af vel og mærke. Denne person er, kunne man nok sige, af en sammensat støbning - han holder ikke længe i byen, siger de stedlige, men foreløbig er han der stadig.

Da jeg dukkede op var paradoren lukket med en tung jernkæde, og dermed havde Leif og jeg ikke noget

Pilgrimmen

sted at sove. Det var jo ikke til at leve med, så jeg satte næsten himmel og jord i bevægelse for at få fat på borgmesteren og få åbnet paradoren, så Leif og jeg kunne få tag over hovedet. Borgmesteren var selvfølgelig på bar, så vi fandt ham. Det viste sig at være en noget studs og landlig afstumpet type, som ikke ville hilse eller tale direkte til en. Alligevel lykkedes det at få åbnet så Leif og jeg fik tag over hovedet, men med den klausul at vi ikke ville lukke pilgrimme ind. Borgmesteren påstod at han havde fået en klage over stedet fra en fransk pilgrim. Og da han ikke ville sætte byen i dårligt lys havde han lukket paradoren. Det er uden tvivl løgn. Sagen er mere denne. Paradoren bruges når strømmen af pilgrimme var så stor, at de ikke kunne være i refugiet. Disse pilgrimme var jo potentielle kunder i det private refugium, og det har Roland, som han hedder, beklaget sig over til borgmesteren, og jo gjort ham klart, at han, altså Roland, er skatteborger etc. og borgmesteren har set sig nødsaget til at lukke paradoren.

Under alle omstændigheder har bestyrelsen talt om at disse forhold og for dem der vil hjælpe er de uholdbare. Diskussionen er derfor gået på, at foreningen simpelthen lejer en lejlighed eller et hus i den periode, hvor vi passer refugiet, for at give jer der vil hjælpe ordentlige forhold..

Pilgrimmen

Dette vil selvfølgelig blive meddelt i bladet til januar - og så skal I ikke holde jer tilbage. Det er en fantastisk oplevelse.

Astrid havde penge med fra bestyrelse til nye madrasser. Men de fandt bedre anvendelse til et nyt køleskab, fordi det gamle, holdt op med at fungere.

Bestyrelsen foreslog sidste år en tur til Vadstena. Vi fik turen op og stå, men selv syntes jeg det for dyrt. Trods flere tilbud fra busselskaber lå de på samme pris, så med 20-25 deltager ville det alligevel koste for meget syntes jeg. Alligevel annonceredes turen, men kun 15 meldte sig så vi blev nødt til at aflyse.

For det kommende år har vi mere overkommelige projekter på bedding. En endagstur i det sydsjællandske med godsejer Holstein som guide. Vi skal se på de sjællandske middelalderlige militærveje, som også skulle være blevet brugt af pilgrimme. Holstein har beskæftiget sig med dette emne hele sit liv og er meget vidende. Program vil være at finde i næste nummer af Pilgrimmen eller på vores hjemmeside. Sognepræst og medlem Annette Foged Schultz har en tur i det fynske. Der kan komme andet op, som vi i øjeblikket ikke ved noget om, det vil blive lagt ud på vo-

Pilgrimmen

res hjemmeside, som I derfor gerne må besøge en gang imellem.

Af andre tiltag som har været diskuteret på bestyrelsemøderne er udfærdigelsen af foreningens eget pilgrimspas. Et pilgrimspas specielt for danske pilgrimme. Diskussionen går stadig på udformningen og omkostningerne ved at trykke et sådant. Passet vi får leveret fra Santiago er godt og billigt, og foreningen tjener gode penge ved at sælge dette pas, men vi synes det kunne være spændende at vi havde vores eget. Emblemet, som I alle har fået tilsendt, er et andet tiltag. Det tager sig godt ud på rygsækken skulle jeg sige. Ekstra emblemer kan købes for 30 kr.

Til slut vil jeg gerne takke bestyrelsen for godt samarbejde i årets forløb.

Og til sidst. Det er ny lykkedes at finde et forlag der vil udgive den første pilgrimsguide på dansk. Den skulle gerne være på markedet næste år.

www.santiagopilgrimme.dk

Pilgrimmen

FORENINGENS REGNSKAB 2001

Kasserer Karen Laugesen

Odense

Revisor Bent Jul

København

REGNSKABSÅRET 01.10.2000 – 30.09.2001

Indtægter

Kontingent	10.600,00
Pilgrimspas	2.050,00
Emblem	30,00
Renter	8,93

Indtægter 12.688,93

Udgifter

Pilgrimspas	212,25
Servicegebyr	180,00
Scann Net	1.172,75
Emblemer	5.660,00
Administration	957,50

Pilgrimmen

Køleskab	2.184,00
Bårebuket	100,00

Udgifter i alt	10.466,50
----------------	-----------

Periodens overskud

Periodens overskud	2.222,43
Overført fra sidste kalenderår	5.868,58

Formue

Indestående i bank	8.091,01
--------------------	----------

Karen Laugesen
Kasserer

Undertegnede har revideret regnskabet, gennemgået
poster, bilag og kontoudskrifter

Bent Jul
Revisor

Pilgrimmen

KONTINGENT 2002

Kontingentet er igen i år kun 100 kr. pr. medlem.

Der er girokort med dette nr. af pilgrimmen.

Har du allerede betalt så se bort fra girokortet.

Foreningens revisor Bent Jul på generalforsamlingen 2001.

Bent Jul har vandret fra København til Santiago.

Pilgrimmen

PÅ PILGRIMSVEJEN

VEJEN OG LIVET

Af sognepræst

Anette Foged Schultz

Kværndrup

I 1999 fulgte jeg den 1000 år gamle pilgrimsvej fra St. Jean Pied de Port i Frankrig til Santiago de Compostella. I 2001 vendte jeg tilbage for at følge en kortere strækning fra Leon til Santiago. "Hvorfor?!!" - spurgte en udmattet amerikaner mig, hovedrystende og med et vildt blik i øjnene - på den hårde opstigning til O Cebreiro - "hvorfor gøre det to gange?"

Et godt spørgsmål!

Hvad er det vejen, eller vandringen på vejen, gør ved én?

Hvad er det, der drager mange af os så stærkt mod

Pilgrimmen

den?

Noget gør den, det er helt sikkert! Den berører os dybt, når vi følger den. Mange vender hjem fra den en lille smule forandrede. Forvandlede. Fra da af er livet ikke længere det samme!

Vejene sætter sig i sindet og i kroppen. I drømme vandrers man stadig over bjerge eller gennem dale - flere år efter hjemkomsten. Vejen bliver et stærkt billede på livet vi lever. Fra Camino de Santiago kan man pludselig se sit liv som en vej. En vej, der ikke slutter i Santiago eller ved Cap Finisterre. Nej, vi fortsætter - derfra - med at vandre hver vores vej i livet. Prøver at finde de retningsgivende pile i hjertet. Prøver at finde vej i verden, nu da de gule afmærkninger ikke længere er der til at vise os retningen.

Livet er som en vej.

Ethvert menneske må gå sin vej. Der kan være lette og lige veje fulde af glæde men også stenede og ufremkommelige strækninger i et menneskeliv. Der kan være ørkenvandring, der dræner en for energi og livsmod, som vandringen gennem Mesetaen. Der kan være korsveje, hvor man frit kan vælge retning.

Pilgrimmen

Der kan være "T-kryds", hvor man er afskåret fra at fortsætte i den retning man hidtil har vandret. Steder i tilværelsen hvor man må standse op, tænke sig om og vælge en ny retning.

På vejen som i livet.

Efter ørkenvandringen gennem Mesetaen kommer man - som en befriende overraskelse - ind i det smukke frodige Galicien. Og man sanser al frodighe- den særlig stærkt med ørkenen som baggrund. Som man efter en stor sorg, et stort tab i livet, langsomt vender tilbage til det igen og på ny mærker livsglæ- den og livslysten spire i sind og krop.

Vandringen på Camino de Santiago river én ud af ti- den. For en kort stund bliver man indsat i evigheden. Langt væk fra stress og jag. Man bliver sat ind i et "rum" hvor livet viser sig for én i al sin enkelhed og storslåethed. Der er kun den daglige vandring at tæn- ke på og opgaven at finde et sted at sove den kom- mende nat.

Det betyder at tankerne kan få lov til at flyde frit. Alt det man har undgået at tænke på derhjemme, fordi det vigtigste i vores samfund er at fungere, alt det man

Pilgrimmen

"har skubbet ind under gulvtæppet", som man siger - det kommer på vandringerne op til overfladen. Helt af sig selv. Man kan slet ikke undgå det. Først bliver man bange for det. Der var jo en grund til at man skubbede det væk. Sorgen. Frygten. Smerten. Det er svære følelser at håndtere. Men her på vejen, mens man vandrer derude i den smukke natur - alene eller sammen med andre pilgrimme - her vælder det alt sammen op, truer måske for en stund med at vælte én omkuld. Men viser sig så ikke at være så farligt som man troede. Man kan se det i øjnene og bære det svære med sig på en ny måde.

Vandringen på vejen bliver en renselse af sindet. En befrielse. Man får "ryddet op". Det bliver muligt at leve videre med de sår livet gav en.

Vandringen på vej mod Santiago gør det lidt lettere at skelne mellem væsentligt og uvæsentligt i tilværelsen. Den viser én, hvor lidt man behøver for at leve. Man kan klare sig, med det der kan være i en rygsæk. Vandringen stiller spørgsmål ved vores livs værdier. Hvad er vigtigst? Hvad er vigtigst for dig? Hvad skal dit liv indeholde? Hvad sætter du i fokus?

På vejen blev det vigtigste for mig mødet med det an-

Pilgrimmen

det menneske, de dybe samtaler, øjeblikke med fred i sindet og glæden over skønheden i naturen. Friheden og erfaringen af at overskride egne grænser - fysisk og psykisk. Glæden ved at være en del af et fællesskab på tværs af nationale, kirkelige, sociale og menneskelige forskelle. Erfaringen af Guds helbredende nærvær.

Den 1000 år gamle pilgrimsvej til Santiago de Compostella minder én om, at "mennesket ikke lever af brød alene". At vi - som Grundtvig siger det - er "et guddommeligt eksperiment mellem støv og ånd".

Dét at mennesker gennem tusind år har vandret netop denne vej mod en helgens grav og mod Cap Finisterre - stedet man i middelalderen så som "Verdens ende". Vandret i bøn. Vandret med længsel. Vandret ad støvede og farlige veje mod det sted, hvor man mente at kunne sanse Guds nærvær i særlig grad, fordi en hellig mands jordiske rester lå begravet derude. Vandret mod denne verdens grænse og mod egen grænse. Dét at vejen er skabt af bedende mennesker. Stierne dannet af uanede mængder af længselsfulde sjæles vandring mod noget, der er større end vi selv - dét faktum giver vejen til Santiago de Compostella en

Pilgrimmen

særlig ånd.

Man kan mærke det, når man besøger de gamle romanske kirker langs vejen. Når man ser de slidte sten, der danner indgang til et helligt rum. Når man berører den kolde granit, der har stået her århundreder før mig, og vil stå der århundreder efter mig. Mindesmærker over menneskers håb, længsler og drømme. Vidnesbyrd om en tro der på sin egen måde har flyttet bjerge og grænser.

Man fornemmer ånden og mystikken og historiens vingesus stærkt, når man står ved Cap Finisterre og ser ud over havet - ind i himlen. Det samme hav og den samme himmel som pilgrimme gennem 1000 har skuet ud over og ind i. Her kan man et øjeblik lade sig opsluge. og fornemme at livet virkelig ér langt større end man kan se og sanse.

Er det mon den samme længsel, der har drevet fortidens pilgrimme ud på vandring? Den samme længsel og det samme håb, der driver os i dag? Mange forskellige bevæggrunde og motiver. Men dog en længsel og et håb som måske ligner min længsel, mit håb til forveksling? Længslen efter livet, fællesskabet,

Pilgrimmen

kærligheden og foreningen med Gud.

Efter den lange vandring står man der ved "verdens ende" og tror for alvor på, at man ikke har vandret denne vej alene. At Gud selv gik med én, og at den samme Gud vil følges med os på vores vej, vores fortsatte vandring, ind i fremtiden.

Vandringen gav tid til fordybelse i bøn. Den åbnede op for dimensioner i tilværelsen, som vi glemmer når vi "løber livet af os" for at nå alting på en gang. Den minder om, at det vigtigste i livet ikke er at nå målet, at nå "vejs ende". Den skal vi nok nå! "Vejs ende" kommer helt af sig selv.

Nej, det vigtigste er ikke at nå et bestemt mål i tilværelsen så hurtigt og så effektivt som muligt. Ligesom det vigtigste på vejen mod Santiago heller ikke var selve ankomsten dér.

Det vigtigste - på vejen som i livet - er at være til stede her og nu. For det er netop her og nu - i dette øjeblik - livet kommer til os som en mulighed.

Alt dette - og meget mere - minder Camino de Santiago én om. Derfor virker den så dragende på os.

Pilgrimmen

Det var hvad jeg - forpustet - forsøgte at forklare amerikaneren, mens vi nærmede os O Cebreiro en smuk sommerdag i juli 2001.

—ooOoo—

PÅ VEJ TIL SANTIAGO DE COM- POSTELA

Der er ikke noget, man skal bevise på sin vandring, og menneskenes motiver for at vandre afsted er mangfoldige og forskelligartede

*af Monique Perras
Frankrig*

*Oversat af Arne Dahl
Cannes*

Hvilken vidunderlig oplevelse, en tyve år gammel drøn om at drage ud på den "evige vej". For at kaste sig ud i denne store oplevelse er der ingen aldersgrænser. Man tager sin rygsæk og vandrestav. Vist

Pilgrimmen

kan man tage hjemmefra til fods, men vi behøver jo ikke at gøre som de rigtige pilgrimme i gamle dage. Første gang jeg tog afsted var i 1999. Jeg var 62 år, og jeg har haft den glæde at gå turen i flere omgange. tre gange er jeg taget afsted, og hver gang jeg er kommet hjem, har jeg med utålmodighed forberedt den næste rejse.

I juni 1999 gik turen fra Le Puy en Velay til Cahors, og den strakte sig over to uger.. Det var vidunderligt at gå gennem de utroligt smukke landskaber, hvor et blomstertæppe strakte sig for ens fødder.

Den anden tur var i september samme år og gik fra Cahors til Saint Jean Pied de Port med besøg i Moissac og en hel dag helliget til Conques. For at vide og forstå hvad vandringer på den vej betyder, er hver eneste dag betydningsfuld. Det at møde mennesker og skilles igen kan gøre ondt, men disse vekslende møder er berigende oplevelser. Der er ikke noget, man skal bevise på sin vandring, og menneskenes motiver for at vandre afsted er mangfoldige og forskelligartede. Man påvirkes spirituelt – skridt for skridt – og talrige pilgrimme har således genfundet freden, den indre ro, glæden ved at dele med andre. På denne vej kommer der pilgrimme fra hele verden, og man udtrykker sig med almenmenneskelige udtryksmidler, for det er hjertet og øjnene, der taler. Der ses smil og

Pilgrimmen

tårer, gensynsglæde, og der udtrykkes følelser.

Min tredje rejse fra 24. maj til min ankomst i Santiago den 28. juni forrige år foregik ad El Camino Francés, og hvor var det pragtfuldt, ja, bevægende at trave over Pyrenæerne gennem Roncevallespasset.

Jeg kunne tale i timevis om denne vidunderlige oplevelse, om den glæde og lykke jeg fandt, fordi jeg foretog denne rejse. Hvis du også har lyst til at prøve, så kunne jeg måske hjælpe dig. Santiago de Compostela er målet, der skal nås, men nu ved jeg, at vejen dertil er noget mere, fordi det giver én håb. El Camino hjælper og støtter dig, og den lærer én beskedenhed i dagligdagen.

Vejen til Santiago er ikke en mode, men et behov og en terapi.

En rigtig god hjemmeside

www.mundicamino.com

Pilgrimmen

26

BESKRIVELSER AF PIL- GRIMSVEJE I FRANKRIG OG SPANIEN

PILGRIMSVEJENE I FRANKRIG

Frankrig er et stort land med mange dejlige pilgrimsmål og med vidt forskellige veje og landskaber.

Af Bent Jul

Frankrig var på min og Karens 3.471 km lange vandrig i 1998 fra Sankt Jakobs Kirke på Østerbro til Sankt Jakobs grav i Galicien det mest vidunderligste land at være pilgrim i. Vi krydsede den belgisk-franske grænse ved Sedan i nord for at gå ned til Véselay i hjertet af Bourgogne, herefter næsten stik syd i et meget strabadserende landskab til Le Puy-en-Velay og så ad den meget levende pilgrimsvej til Saint-Jean-Pied-de-Port i Pyrenæerne. En dagsetape før Ronce-

Pilgrimmen

valles.

Frankrig betog mig så meget, at jeg i 2001 foretog endnu en pilgrimsvandring; denne gang i udkanten af Centralmassivet fra Conques til den sorte Madonna i Rocamadour.

Disse 2 pilgrimsvandring er væsentligt forskellige - ikke så meget på grund af længden og varigheden, men fordi den første var en vandring i den særlige spiritualitet, der hører Jakobsvejen til, mens den anden foregik med bevidstheden rettet mod Maria-energien.

Pilgrimstraditionen i Frankrig er dybt rodfastet i befolkningen, spiritualiteten er mærkbar. Maden er fantastisk, vinen god og osten nærmest himmelsk. Landskaberne i Frankrig er smukke og vandrevejene ligger godt uden for meget asfalt.

Problemet er imidlertid, at man som dansker normalt ikke ved ret meget om, hvordan man tilrettelægger pilgrimsvandring i Frankrig. Jeg får ofte spørgsmål desangående, senest på generalforsamlingen. Derfor vil jeg her give en kort introduktion til nogle nyttige planlægningsredskaber (bøger og links).

Pilgrimmen

Hvorfor er Frankrig så interessant ?

Det var i Frankrig, at pilgrimsvæsenet startede. Frankrig var i middelalderen vel nok Europas mest driftige og tættest befolkede områder i Europa.

Sådan som jeg ser kulturhistorien, kan denne driftighed tilskrives den enormt kraftfulde vækkelse, der udgik fra munkene i de mange klostre i Bourgogne. Det rige og magtfulde benediktinerkloster i Cluny var blevet bygget i år 910. I 1098 brød en gruppe munke ud af ordenen og etablerede sig i et nyt kloster, Citeaux. Disse udbrydere, der senere blev kaldt cisterciensere, ville skærpe den spirituelle praksis gennem en mere radikal efterfølgelse af Benedikts ordensregel. Impulsen fra disse to munkeordner ændrede Europa såvel politisk som åndeligt.

Vækkelserne fra Bourgogne fik i de efterfølgende århundreder også betydning for fromme middelalder menneskers lyst til at bøvle med deres gudsforhold på pilgrimsvandring. Det er bl.a. impulser fra disse munke som påvirker os til at vandre til Santiago i dag. Disse munke – for det meste franskmænd og tyskere - iværksatte også bevæbnede pilgrimsvandrin-

Pilgrimmen

ger til Jerusalem, crusaderne. Det var således lederen af cistercienserne, Bernhard af Clairvaux, der startede det andet korstog ved i Vézelay i år 1146 at opildne konger og masserne til at generobre Jerusalem.

Disse strømninger påvirkede også Norden. De satte gang i de forvandlings processer, der førte os ud af den "gammel" vikingekultur og ind i en "moderne" kristen, europisk kultur, middelalderen. Resultatet ser vi i det danske landskabs mange byer og landsbyer centreret om en romanske kirke eller et kloster. I Danmark gennemføres disse ændringer af Hvide-slægten. Som et eksempel på Hvide-slægtens aktiviteter har vi Sankt Bents kirke og kloster i Ringsted. Dette kloster er opkaldt efter Benedikt af Nurcia, som har lagt navn til benediktiner ordenen. Klostrene i Esrum og Øm vidner også om indflydelsen fra Bourgogne.

Frankrig fik i middelalderen stor betydning for pilgrimsvæsenet i Europa. Tænk blot på at det er mere end 1000 år siden de første navngivne pilgrimme vandrede fra Le-Puy-en-Velay til Saint-Jacques-de-Compostelle for at vende tilbage og bygge det vidunderlige kapellet Saint Michel d'Aiguilhle på toppen af en af puy'erne. (En puy er den kegleformede og

Pilgrimmen

størknede lavamasse i midten af en vulkan. Dem er der en del af på de kanter.)

Ved at foretage pilgrimsvandring i Frankrig bliver man støttet af en 1000 år gammel tradition. Kan man komme i nutidig synkron svingning med disse gamle traditioner, påvirkes man som moderne pilgrim meget kraftfuldt.

Pilgrimsmål i Frankrig

I Frankrig findes mange dejlige pilgrimsmål. Lad mig fra Jakobsvejen (Le chemin de Saint Jeacques), nævne katedralen i **Vézelay** indviet til Saint Madelaine, **Le Puy** med en vidunderlig sort madonna samt en 16 meter høj madonnastatue, **Conques** med kirken indviet til Saint Foy og med en fantastisk dommedagsportal og det smukke klosterkompleks i **Moissac**. Andre interessante, gamle pilgrimsmål er det lille valfartssted **Rocamadour** i Auvergne med en vidunderlig sort madonna og masser af Jacobs-henvisninger, bl.a. ses Rolands sværd boret dybt ind i klippen over Maries kapel, **Mont St.Michel** i vadehavet ved den Engelske Kanal ud for Bretagne, **Les Santes Maries de la Mer**, ved Middelhavet, hvor Maria gik i land,

Pilgrimmen

og ikke mindst **Notre Dame i Paris**, som er et fantastisk gotisk bygningsværk for den hellige moder.

Lourdes og **Taizé** er pilgrimsmål fra nyere tid.

Sacré-Coeur ("Jesu Hjerte Kirke") midt i Paris er et helt specielt og stemningsfuldt sted for en aftenmeditation eller en bøn.

Tilsammen udstråler disse steder en kraft, der årligt tiltrækker flere millioner pilgrimme.

Pilgrimsruter i Frankrig

Vil man tilrettelægge vandringer i Frankrig findes der ikke mindre end 65.000 km afmærket vandrevej. De store gennemgående vandrestier kaldes "**Grand Randonnée**", forkortet til "**GR**" og mærket med farverne rød og hvid. De er indtegnet på de geodætiske kort. De mindre vandreveje til 1- og 2-dagsture kaldes "**Promenad et Randonnée**", forkortet til "**PR**" og er mærket med gult.

Vejen fra Le Puy til Pyrenæerne blev oprindeligt kendt som "Via Podiensis", men kaldes nu "GR65". Den har samme beskaffenhed som vi kendere fra Camino Francés i Spanien fra Roncevalles til Santiago

de Compostela. Vejen er en levende pilgrimsvej, hvor man sommer og efterår næsten dagligt kan møde andre vandrende pilgrimme. Det godt 1000 år gamle spor efter millioner af vandrende pilgrimme er bogstaveligt talt synlige i rutens utallige romanske kors og kapeller. Den er af UNESCO udpeget som "Verdens kultur arv".

Vandreruten er meget veletableret med herberger, Giête de Etap (små simple overnatningssteder typisk indrettet i gamle kæmnerkontorer) og enkelte hospitale drevet af gode venner af Saint Jacques. Får man brug for et hotel, koster en overnatning for to i en grand lit (en lille dobbeltseng) mellem 130 kr. og 200 kr.

Man har ikke brug for telt; men man skal regne med at overnatningsstederne ikke ligger helt så tæt som i Spanien.

Kim Vilbæk Jensen har i *Pilgrimmen* nr. 3 beskrevet den 31 dage lange tur fra Le Puy til Pyrenæerne.

Sådan som jeg har forstået det, er vandrevejene til Pyrenæerne fra Arles ("Via Tolosana") i Sydfrankrig, fra Vézelay ("Via Lemovicensis") over Limoges og

Pilgrimmen

fra **Paris** ("Via Turonensis") over Tours og Bordeaux alle vel-beskrevne og afmærkede. Men jeg har ladet mig fortælle, at vejene fra hhv. Paris og Vézelay landskabsmæssigt og kulturelt er kedelige og at der ikke går ret mange på dem.

Bøger

Fédération Française de la Randonnée Pédestre (FFRP), der svarer til det danske Vandrelav, udgiver ca. 150 såkaldte topo-guides med fine beskrivelser af vandrestier i Frankrig. Bøgerne er opdelt i passende dagsetaper med kultur- og vejbeskrivelser. De har en masse gode oplysninger om overnatningssteder og indkøbsmuligheder. De indeholder desuden et meget fint kortmateriale.

"GR 65" eller "Via Podiensis" er beskrevet i følgende 4 Topo-guides:

Sentier de Saint-Jacques, Le Puy - Figeac. Réf. 651

Sentier de Saint-Jacques, Figeac - Moissac. Réf. 652

Pilgrimmen

Sentier de Saint-Jacques, Moissac -
Roncevaux. Réf. 653

Le chemin du Puy vers Saint-Jacques-
de-Compostelle. Réf. 698

Sidstnævnte bog beskriver hele ruten fra Le Puy til Pyrenæerne. Bogen er den bedste på markedet, idet den i sit indhold langt overgår de normale topoguides.

Kniber det med det franske sprog, vil man kunne få en dækkende bog på engelsk: "The way of St. James – Le Puy to Santiago" skrevet af Alison Raju og udgivet på "Cicerone Press" med ISBN 185284 2717. Foretrækker du at cykle kan du prøve den tilsvarende bogtitel fra samme forlag skrevet af John Higginson med ISBN 185284 2741.

Ovennævnte bøger kan skaffes fra Nordisk Korthandel i København (www.scanmaps.dk) eller direkte fra FFRP (www.ffrp.asso.fr).

Kort

Pilgrimmen

Normalt vil man kunne klare en vandretur på de franske GR uden brug af bøger (topo-guides). Man kan nøjes med at følge mærkerne samt foretage grundige studier af de grønne geodætiske kort i målestok 1:100.000 (1 cm pr. 1 km). Disse kort går ofte under betegnelsen "Série Verte". Turen fra Le Puy er dækket af kort nummer 50, 58, 57, 63, 69. Prisen for disse kort overstiger prisen for de omtalte franske bøger, som alle indeholder et udmærket kortmateriale.

Hvis du ellers skal planlægge vandring til andre af Frankrigs mange pilgrimsmål, anbefales det at skaffe kataloget "Le catalogue des topo-guides de randonnée pédestre" fra FFRP, som kan bestilles over Internettet. Nordisk Korthandel i København (www.scanmaps.dk) kan anbefales.

Det bedste overblik over alle franske vandreveje fås af et specielt kort, der udgives af Institut Geographique National (www.ign.fr). Du skal have fat i kort "903 Fance Grande Randonnée – Fernvanderwege, long distance footpaths".

Kun i vanskelige områder med dårligt mærkede stier er det nødvendigt at købe de blå kort i målestok 1:25000

Pilgrimmen

(1 cm for 250 m), "Série bleue".

Ultreña

For de fleste medlemmer af Danske Santiagopilgrimme er det jo nok Jacobsvejen, der trækker. Men som sagt, er Frankrig et stort land med mange dejlige pilgrimsmål og med vidt forskellige veje og landskaber.

Men valget af mål og vej spiller en stor rolle for hvordan dit sind åbner sig. De forskellige pilgrimsmål udfolder sig arketypisk forskelligt. De forskellige veje og landskaber appellerer til vidt forskellige egne af psyken. Pilgrimsvandringen er hjertets mysterium. For pilgrimmen peger alle vandringer mod Jesus Kristus.

Vil du vide mere, er du selvfølgelig velkommen til at kontakte mig.

Bent Jul

Markmandsgade 8 4.tv

DK-2300 København S

+45 32548816 eller +45 28408816

bent.jul@nordea.com

Pilgrimmen

Copy right:

Rettighederne til denne tekst tilhører forfatteren.

Forfatteren har givet tilladelse til at teksten kan udsendes til medlemmer af Foreningen af Danske Santiagopilgrimme og at den må optages på denne forenings hjemmeside.

—ooOoo—

Pilgrimmen

RUTA DE LA PLATA – LIDT OM EN VEJ AF SØLV

Alt dette betyder, at afmærkningen er gået gennem de autentiske områder, og tilfældigvis er det også de mest øde områder i Spanien.

Af Pedro Lopez
København

I sommeren 2001 vandrede jeg langs den såkaldte Ruta de la Plata tværs gennem Spanien - fra Merida i Extremadura til Santiago de Compostela i Galicien. Denne artikel vil kort beskrive historien bag Ruta de la Plata, og hvad der er tilbage af den i dag. I et andet nummer af Pilgrimmen (forhåbentlig det næste) vil jeg skrive om min egen tur... selvfølgelig garneret med gode råd og usandfærdige - men spændende - beretninger. Skulle du have lyst til at vide mere: pedrolopez@get2net.dk.

En gammel romervej

Du kender sikkert pilgrimsruten Camino Frances. Enten har du vandret rundt på den, eller også har du i det mindste hørt om den...der er i hvert fald en grund til, at du sidder med et nummer af Pilgrimmen i hånden. Du har sikkert også hørt om andre vandreruter til Santiago de Com-

Pilgrimmen

postela. Ruta de la Plata - Sølvruten – er en af dem, og den var oprindeligt en romersk vej, der forbandt den sydlige del af Spanien med den nordlige. Selvom tidens tand har gnavet godt og grundigt i den, kan man stadigvæk se bygninger og rester af den originale rute fra dengang.

For lige at give dig en fornemmelse af, hvor ruten er henne, så tag et kort over Spanien og sæt fingeren på Sevilla (som romerne kaldte Hispalis), bevæg den opad mod nord til Merida (Emerita Augusta), til Cáceres (Castrum Caeciliense), til Salamanca (Salamantica), til Zamora (Oceloduri) og stop så i Astorga (Asturica Augusta), hvor den støder sammen med en anden rute, Camino Francés. Så har du Ruta de la Plata, der snor sig nogenlunde parallelt med landevej N-630 gennem Spaniens mest øde områder.

At samle et rige

Rom var som bekendt så mægtig og stabil, at romerne var i stand til at underlægge sig store landområder i Europa og Nordafrika. Om romerne udbyttede eller civiliserede kan man diskutere, men faktum er, at de bestræbte sig på at holde deres rige sammen. De skabte med en hidtil uset teknologi og effektivitet byområder inklusiv veje rundt om i Europa.

Ruta de la Plata var et af disse store projekter: En vej på omkring de tusind kilometer, der skulle samle den iberiske halvø ved at forbinde den sydlige del med den nordlige

del. Ved et så stort projekt var der intet, der blev overladt til tilfældighederne. Vejen skulle være holdbar, trafikken skulle glide hurtigt, og der skulle være adgang til forsyninger. Man byggede den op til syv meter brede vej ved at lægge sand, grus og sten i lag, så vind og vejr ikke kunne underminere vejen. Til sidst blev der lagt en overflade med flade, solide sten...vejen skulle helst holde til tusindvis af fødder og hove.

Der blev desuden bygget "benzinstationer" med mellemrum på 25 romerske mil (ca. 40 kilometer), hvor rejsende – især militær – kunne skaffe sig nye forsyninger som mad, drikke og ridedyr. Ruta de la Plata gik trods alt gennem meget mennesketomme områder, hvor man ikke lige kunne gå ned til købmanden. Disse mellemstationer voksede sig mange steder til de landsbyer, som man støder på undervejs på ruten. Nogle voksede endda til større byer, som for eksempel Merida og Salamanca, samt de andre store byer, som jeg har nævnt.

Levn (og stemmer?) fra fortiden

Nu er det godt og vel 2000 år siden, at romerne byggede i Spanien. Selvom de fleste mellemstationer eksisterer som byer i dag, er langt de fleste bygningsværker enten i ruiner eller helt forsvundet. Enkelte steder er der dog levn fra dengang.

Byen Merida, der ligger midt ude i Extremaduras ingen-

ting, og som jeg brugte som udgangspunkt under min vandring, har mange velbevarede bygninger og sager fra dengang. Der er et tempel, der er resterne af et forum. Merida har også det bedst bevarede amfiteater i Europa... faktisk er det så vedligeholdet at det stadigvæk bruges til musikopførelser. Arkæologer har desuden gravet hele bydele frem, hvor man blandt andet kan se gulvmosaik, som utroligt nok ikke virker særligt slidt. Der er et lille coloseum, og i det hele taget er Merida et mål for alle dem, der interesserer sig for romertiden.

Det siger sig selv, at Ruta de la Plata ligesom Camino Frances har en historie bag sig...en historie som pilgrimmen kan genopleve i glimt, enten ved at gennemgå de samme strabadser og opleve de samme steder som folk dengang, men også ved at støde på de årtusindgamle rester. På Ruta de la Plata er de første par hundrede kilometer efter Merida fyldt med ruiner og andet guf. Pilgrimmen støder på milepæle, der engang viste antallet af romerske mil til næste forsyningsstation. Oplevelsen af Ruta de la Plata bliver meget nærværende, når pilgrimmen enkelte steder (i buskadset ved en mark med får) går på de oprindelige sten fra den gamle vej.

Pilgrimmens største møde med romerne er dog i ruin-byen Cáparra, der blev grundlagt kort efter Kristi fødsel og blev forladt et par hundrede år efter. Cáparra var en lille, men moderne romersk by med nogle hundrede indbyggere,

Pilgrimmen

badstuer, et forum, templer, brolagte gader. Det hele er væk, på nær de områder, som arkæologer har gravet frem. Det mest velbevarede er en hvælving, der står flot og højt i det bakkede landskab, og som er det perfekte hvilested med skygge og kølighed for den trætte pilgrim.

Ruta de la Plata i dag

Selvom Ruta de la Plata ikke just er overbefolket af pilgrimme (jeg mødte omkring 10 pilgrimme i løbet af 500 km), så har en flok ildsjæle og initiativtagere alligevel sørget for, at ruten er afmærket med gule pile, som pilgrimme kender det fra Camino Frances. Romerne var flittige til at nedskrive mulige og umulige oplysninger, som for eksempel hvor de forskellige stationer og byer befandt sig, og ruten har derfor været relativt nem at afmærke. Man har også kunnet bruge de arkæologiske fund som et fingerpeg om, hvor vejen har ligget. Alt dette betyder, at afmærkningen er gået gennem de autentiske områder, og tilfældigvis er det også de mest øde områder i Spanien: uendeligt store marker, naturreservater, bakkedrag, bjergslugter og andet guf til den pilgrim, der er træt af at se ud over danske marker med højspændingsledninger.

Der findes også herberge på ruten, men pilgrimmen skal ikke forvente den luksus, som man kender fra Camino Frances: At kunne gå i bad, lave sin egen mad eller i det mindste sove i en seng. Pilgrimmen skal derimod være forberedt på at sove på gulvet i landsbyens gamle skole el-

eksempel i Caparra, bliver pilgrimmen nødt til at overnatte i det fri (medmindre han gider at vandre 40 kilometer på en dag...hvor det steger 40 grader).

Alt dette, inklusiv ensomheden, er nok til at skræmme mange væk fra at vandre på Ruta de la Plata. Der er ingen tvivl om, at den er hårdere end Camino Frances, især om sommeren. På den anden side er det her, at man kan få en meget intens oplevelse...at finde sig selv, være i kontakt med naturen, komme nærmere Gud, eller hvad man vælger at kalde det.

Lige til sidst: Hvor er alt sølvet?

Romerne kaldte Ruta de la Plata for "Iter ab Emerita Asturicam", hvilket betyder "Vejen fra Merida til Astorga"...tørt, men beskrivende. Men hvorfor hedder ruten så det mere svulstige "Sølvruten" i dag? For der var jo ikke sølvminer langs ruten. Det var heller ikke specielt sølv, der blev transporteret langs vejen. Nogle har foreslået, at ordet *sølv* beskriver vejens overflade, når solen skinnede på de fint forarbejdede brosten. Andre giver mere religiøse forklaringer...guld og sølv er i den katolske kirke trods alt vigtige ingredienser i hellige genstande. Den mere jordnære forklaring er dog, at navnet opstod efter maurernes tilbagetrækning fra Spanien. De havde givet ruten et arabisk navn – Balata (hvilket betyder noget i retning af "Den brolagte vej"), og spanierne fik navnet vendt og drejet til noget, der nemmere kunne udtales, nemlig *plata... sølv*.

Pilgrimmen

FRA AZOFRA 2001

STILLE DAGE I AZOFRA

*af William Arentved
Søborg*

Det første spørgsmål, der melder sig for en vordende hospitalero, er "hvordan i alverden kommer jeg til Azofra?" De fleste kommer selvfølgelig vandrende fra Saint-Jean-Pied-de-Port (hvortil der er jernbane fra Bayonne). Jeg henvendte mig på det spanske turistkontor i København, hvor jeg fik en ung dame til at undersøge og maile bustiderne fra Logroño til mig. Det er uden tvivl meget dyrt at tage toget hele vejen til Spanien, men som DSB ansat kan jeg få en firejse om året til udlandet. Dog måtte jeg betale liggeplads, Zuschlag eller supplement, hvilket beløb sig til ca. 300 kr. hver vej.

Turen gik med tog fra København den 31. juli 17.45 til Hamborg og derfra liggevogn til Paris med ankomst til Gare du Nord næste dag. Så med Métro'en til Gare de Montparnasse og med TGV til grænseby-

Pilgrimmen

en Irún i Spanien. Jeg var fremme ved 17-tiden og fandt med lidt besvær et hostel, som havde et værelse til 5000 pts. Næste morgen kom jeg med tog til Miranda de Ebro, et vigtigt knudepunkt for jernbanerne, hvor jeg skiftede til et tog til Logroño. Toget var fremme 12.40 og bussen skulle afgå 13.00. Der er ca. 500 m fra jernbanestationen til busstationen, og jeg havde 10 minutter til at finde den rigtige bus. Der er mange busselskaber, og hvert har sin billetluge. Det lykkedes med lidt besvær at finde frem til busselskabet *Riojacar*, og i sidste øjeblik nåede jeg at komme med bussen.

En time senere blev jeg modtaget af Henrik og Leif, som havde været i Logroño i bil for at hente mig, uden at vi havde set hinanden. De tog af sted en halv time senere.

Jeg blev indkvarteret på en madras på gulvet i det såkaldte "sindicato," hvor der hverken er vand eller toilet men dog elektrisk lys på trappen.

Dagen for en hospitalero begynder ca. kl. 8. På det tidspunkt skal alle pilgrimme være ude af refugiet, men det er de næsten aldrig. Der går så en times tid med at feje, vaske gulve og gøre baderum og toiletter rene. Derefter begynder de første pilgrimme at ankomme. De fleste, der kommer om formiddagen, skal

Pilgrimmen

kun have et stempel i deres credencial, hvorefter de fortsætter.

Som hospitalero alene var jeg meget bundet til stedet. Om morgenen dukkede María Tobía (der har opsyn med refugiet) op og hjalp som regel lidt med opvasken. Derefter så jeg hende først igen om aftenen. Som regel satte jeg mig udenfor ved et bord med en bog og med stemplet inden for rækkevidde. De 16 køjepladser blev som regel besat i løbet af eftermiddagen, og derefter var der kun muligheden for at lægge en madras (colchón) i portalen til kirken. Her kunne der ligge 12-13 pilgrimme. Desuden kunne vi henvise til Rolands private albergue.

Det man bedst husker, er de ting, der er lidt ud over det normale. Det skete nogle enkelte gange, at en pilgrim, der var en "buen cocinero" (god kok) lavede mad til alle. En gang fik vi *patatas a la riojana*, en suppe med kartofler, løg og stykker af *chorizo* (paprikapølse). Det smager pragtfuldt.

En aften ved 22-tiden kom en midaldrende belgier med en lille, hvid hund i snor. Han virkede lidt skør, og han fortalte om problemer med konen, og at han havde været et år i fængsel. Han fik som den eneste plads udenfor, da der netop var ankommet 16 pilgrimme.

En fredag kom Claudia, en pige i trediverne fra Köln.

Pilgrimmen

Hun var startet i Santo Domingo og gik den den "forkerte" vej, og så havde hun ingen spanske penge. Hun pressede mig hårdt til at tage imod en rejsecheck på 50 DM mod 3750 pts. Det viste sig senere, at rejsechecks kun kan indsættes på en konto, og jeg slap først af med den hjemme i Unibank, som tog et gebyr på 60 kr. for at indløse den!

Sidst på eftermiddagen blev kirken som regel åbnet, og jeg inviterede så mange pilgrimme som muligt med en tur op i tårnet for at beundre det fantastiske urværk og nyde udsigten oppe ved klokkerne. María formanede altid "no toquen las campanas!" (Ikke røre klokkerne!).

En dag kom María og fortalte at hun var blevet ringet op fra Navarrete, at der var tyveknægte blandt pilgrimmene. Senere på dagen fik jeg besøg at to unge betjente fra Guardia Civil, som efterlod en seddel med navnet på en mand, de eftersøgte, samt deres telefonnummer. Heldigvis dukkede hverken han eller andre tyve op i Azofra.

Et par dage før jeg skulle hjem, kom der en dame på godt 40 år med australsk statsborgerskab. Hun talte flydende spansk, fordi hendes forældre var emigreret fra Baskerlandet, da hun var tre år. Hun fortalte, at det var første gang, at hun lå i en seng siden Rocesvalles.

Pilgrimmen

Hun fik lov at blive en nat ekstra. Da hun hørte, at jeg skulle hjem, spurgte hun, om hun kunne blive hospitalera. Jeg sendte hende ned til María for at spørge. Hun kom tilbage med uforrettet sag: María var ikke interesseret. Generelt må det vel gælde, at kun medlemmer af en anerkendt pilgrimsforening som vores kan blive hospitaleros. Jeg kan kun opfordre alle til at prøve det. Det er en oplevelse ud over det sædvanlige.

Azofra statistik

Af Villiam Arntved
Søborg

For den, der planlægger at vandre til Santiago, er det godt at vide, hvornår der er plads på alberguerne. Mens jeg var i Azofra, benyttede jeg anledningen til at lave lidt statistik over antallet af overnatninger i perioden 1. april til 11. august 2001, ud fra de to hefter med navne på ankomne pilgrimme, der fandtes på stedet. Opgørelsen er lavet på ugebasis, men på bedste bibelske vis lader jeg ugen begynde på søndag og ende på lørdag.

Pilgrimmen

Uge nr.		Minimum	Snit	Maximum
14	1/4 - 7/4	1	5,5	10
15	8/4 - 14/4	8	15,0	22
16	15/4 - 22/4	2	6,1	12
17	22/4 - 28/4	0	11,0	20
18	29/4 - 5/5	8	16,7	23
19	6/5 - 12/5	20	25,3	33
20	13/5 - 19/5	17	22,1	27
21	20/5 - 26/5	14	21,6	25
22	27/5 - 2/6	16	20,7	26
23	3/6 - 9/6	13	21,1	24
24	10/6 - 16/6	13	15,3	17
25	17/6 - 23/6	10	14,0	16
26	24/6 - 30/6	10	13,6	20
27	1/7 - 7/7	13	15,9	19
28	8/7 - 14/7	15	18,1	22
29	15/7 - 21/7	13	16,4	19
30	22/7 - 28/7	9	14,9	19
31	29/7 - 4/8	17	25,7	31
32	5/8 - 11/8	17	25,3	31

Påsken faldt i uge 15-16, hvilket forklarer det høje antal i uge 15. Det er overraskende, at tallene i maj og første halvdel af juni er så høje, for derefter at falde. Der er dog god chance for plads i juni. I august skal man holde sig væk, for der holder spanierne ferie.

William

Pilgrimmen

HOSPITALERO - AZOFRA

Vi vil igen i år få brug for hospitalero'er i Azofra. De mest travle måneder er maj, juni juli og august. Såfremt du har mulighed for at hjælpe netop i disse måneder er det meget velkomment. Selvfølgelig kan du også hjælpe på andre tidspunkter.

Hvad angår arbejdet som hospitalero, kan du læse i dette nummer og i foregående numre.

Vi arbejder ihærdigt på at fremskaffe egen bolig til jer der vil hjælpe, således at I kan få ordnede og rene soveforhold.

I kan godt være tre eller fire, der samtidig påtager jer jobbet. Det kan endda måske være en fordel, såfremt I er flere om at dele arbejdet. Der kunne så måske blive lejlighed til at besøge f.eks. San Millán de la Cogolla, hvor de første tekster på spansk skulle være skrevet ned, de såkaldte Glosas Emilianenses. Eller hvis I sammen er blevet enige om at leje en bil, kunne I køre til Haro og besøge vinbodegaer, eller købe vin. Der er altid tilbud på vældig gode mærker i Haro. Maria passer gerne refugiet, såfremt du/I vil rive en dag ud af vagtenplanen.

Hold dig ikke tilbage. Brug en uge eller to som du har lyst til. Kontakt foreningen, så ordner vi resten.

Pilgrimmen

NOTER

En På pilgrimsrejse i Europa

dramatisering i Nationalmuseets middelaldersamling

Nils Hartmann

Næstved

I sidste nummer af "Pilgrimmen" omtalte vi Nationalmuseets tilbud om et dramatiseret undervisningsforløb i middelaldersamlingen med temaet "Den middelalderlige pilgrimsrejse".

Af tekniske grunde - bl.a. problemer med at udforme en interaktiv web-fortælling for eleverne om "Rejsen til Jakobs By" - er arrangementet flyttet til 2002. Undervisningen for elever på 4.-6. klassetrin tilbydes nu tirsdage og onsdage kl. 9.45-11.15 og 11.30-13.00 i perioden 26. februar - 20. marts og 2. april - 24. april 2002. Prisen for en klasse er 150 kr. Du kan læse me-

Pilgrimmen

re om indholdet af forløbet i "Pilgrimmen" nr. 2. Som optakt til besøget på museet arrangerer Nationalmuseets Undervisningscenter den 7. marts kl. 12-16 et lærerkursus. Her vil museumsinspektør Poul Grin-der-Hansen fortælle om "Pilgrimme og valfart i mid-delalderen", bibliotekar Berit Elgaard vil præsentere den interaktive web-fortælling (kan ses på www.natmus.dk) og et udvalg af bøger og undervisnings-materialer om pilgrimsrejser, og der vil blive rede-gjort for, hvordan dramatiseringen af pilgrimsrejsen kan inddrages i undervisningen. Udførligt program kan rekvireres fra undervisningscenteret. Telefon 33 47 38 38 (9-10 og 10.30-14), fax 33 47 33 47 eller e-mail: uvcenteret@natmus.dk

Hvem har en kirke eller et missi-onshus til salg?

I begyndelsen af november bragte Kristeligt Dagblad

Pilgrimmen

en lille annonce med teksten: Kirke købes!

Dagen efter afslørede avisen, at annoncen var indrykket af ægteparret Inga og Roland Nielsen, der for nylig har været på pilgrimsvandring i Spanien.

Når man har stået over for apostlen Jakob i katedralen i Santiago de Compostela, så bliver man imponeret og glemmer det aldrig, siger Roland Nielsen.

Det var på baggrund af den oplevelse, at han og hans kone fik den tanke, at de ville købe en kirke eller et missionshus.

Og hvad skal bygningen så bruges til? Jo, det er ægteparrets idé, at oplevelserne fra pilgrimsvandringen og mødet med Sankt Jakob kan omsættes ved at bo i et stort rumt. Eller som Roland Nielsen siger:

Hvis man bor sådan et sted, må man på en eller anden måde kunne mærke den ånd, der har været over stedet.

Ja, pilgrimsvandringer kan føre meget med sig!

Kan du hjælpe Inga og Roland Nielsen, så bor de i Uggerhalne i Hammer Bakker mellem Vodskov og

Pilgrimmen

Grindsted.

Kilde: Kristeligt Dagblad 2. og 3. november 2001.

WWW.SANTIAGOPILGRIMME.DK

er adressen på foreningens hjemmeside. Vi håber du kigger ind en gang i mellem. Siden bliver opdateret når der er brug for det, og meddelelser, der vil være for bekostelige at udsende til alle medlemmer, vil blive lagt ind på siden. Steen Freudendal, der lægger et stort arbejde i holde side ajour, leder stadig nye links op, så du have glæde af. Det sidste link er til web-cameraer, der står omkring og i katedralen. Her kan man få et øjebliksbillede af hvad der foregår i Santiago.

Siden bliver flittigt benyttet. I det forgangne år har 1441 været omkring siden. Det har uden tvivl hjulpet, at vi er kommet ind under JUBII. Vi har i hvert fald fået medlemmer, der har fundet os ad den vej. Har du ideer til hjemmesiden, så skriv endelig til os.

Pilgrimmen

FOREDRAG OG REJSER

PILGRIMSREJSER TIL DET HELLIGE LAND

Idet jeg håber vedlagte informationer vil interessere jer, sender jeg flg. oplysninger om mit foredrag vedrørende historiske pilgrimsrejser til Det hellige Land.

Foredraget er baseret på bogen: "På Sporet af Peder Kæller" udgivet i Jerusalem sidste efterår på eget forlag. Teksten er på dansk med illustrationer fra gl. Manuskripter, kort osv. Kan bestilles hos G.B. (Pris: 100 kr. plus porto.)

Bogen er allerede nu solgt til mange af deltagerne i div. grupperejser til Israel, samt til andre læsere her i Danmark.

Jeg har skrevet den af egen interesse for emnet, og fordi mange af mine gæster under rejsens forløb har ønsket at få yderligere oplysninger om tidligere tiders

Pilgrimmen

rejsende, ikke mindst danskere, der selv har været på pilgrimsfærd gennem tiderne.

Arbejdet med at samle informationer og sætte det hele sammen har taget et par år, men det har rigeligt været umagen værd.

Bogen er blevet meget fint modtaget.

Grundet den meget positive interesse for emnet, har jeg forberedt foredraget :

“PILGRIMSREJSE TIL DET HELLIGE LAND I MIDDELALDEREN”.

Heri naturligvis også medtaget oplysninger om danskere der tog afsted. Både de “fredelige”, og dem der deltog i korstogene.

Hovedtemaerne bygges op omkring og illustreres ved fremvisning af materiale hentet fra historiske manuskripter, ældre pilgrims-litteratur, rejsebeskrivelser og kort. En videreudvikling og udvidelse af det illustrationsmateriale der allerede forefindes i bogen.

OBS ! Overheadprojektor er en nødvendighed.

1. HVAD ER EN PILGRIMSREJSE?

Pilgrimmen

2. EN PILGRIMS Udstyr og forberedelser.
3. Helligstedernes Geografi.
4. Relikvier og "souvenirs".
5. Rejseruten.
6. Vikingerne og Nordboernes vej.
7. De første pilgrimme.
8. Rejsen over Middelhavet - tur / retur.
9. Rejseruten fra Jaffa til Jerusalem.
10. Opholdet i den hellige stad. Pilgrimsvandringen gennem byen.
11. Retur til hjemlandet.

Der vil blive lagt vægt på fremvisningen af illustrationer som visuel støtte og understregning af det fortalte. Relevant materiale vil blive fremlagt til deltagernes oplysning, og der vil ligeledes være mulighed for spørgsmål efter foredraget.

Foredraget er delt i to dele, hver af ca. 1 1/2 times varighed. Mulighed for spørgsmål i kaffepausen.

NB: Om det ønskes kan foredraget deles i to omgange. Der vil da være yderligere tid til at studere både

Pilgrimmen

kortmateriale, stille spørgsmål samt beskæftige sig mere med helligstederne i Palæstina.

Jeg har yderligere tre foredrag undervejs:

1. PILGRIMMENES REJSE RUNDT I PALÆSTINA. (Fortsættelsen til bogen om PederKæller.)
2. MIDDELALDERENS ROMANSKE BYGNINGS-
VÆRKER I
JERUSALEM. (Eget fotomateriale)
3. 100 KM. LANGS PILGRIMSVEJEN TIL SAN-
TIAGO DE COMPOSTELLA (Eget fotomateriale.)

NB: En kultur og studierejse i "Peder Kællers fodspor" med dette tema som ledetråd var ligeledes planlagt. Den har desværre måttet udgå på grund af den ustabile politiske situation i Mellemøsten. Ideen var at etablere en forberedende studiekreds om emnet, og i sammenhæng hermed foretage turen.

Med venlig hilsen og håb om et fremtidigt kulturhistorisk samarbejde

Gitta Bechshøft.

Pilgrimmen

Forfatter og grafisk kunstner, samt aut. turistguide i Danmark og Israel.

I sommermånederne (maj, juni, juli, august), har jeg specialiseret mig i at guide Israelske turister i Danmark, idet jeg som en af de få har licens til at guide på hebraisk.

I Forårs og efterårssæsonen har jeg gennem en del år arbejdet i Israel som aut. Guide. Jeg beskæftiger mig hovedsagelig med danske menigheds og grupperejser. Jeg har også individuelle vandreture i den gamle by i Jerusalem på programmet, og guider på henholdsvis dansk, engelsk og hebraisk.

Grundet den ustabile politiske situation har jeg valgt at blive i Danmark i denne sæson. Jeg står nu til rådighed hele efteråret 2001 – samt foråret 2002.

Adresse:

GITTA BECHSHØFT.

SKYDEBANEGADE 38, 1 th.

1709 KBH. V

Tlf: mobil 40 81 12 17

Email: gitta@skydebanen.net

Hjemmeside: www.guides.dk/homepage/bechshoft

Pilgrimmen

60

FOREDRAG & REJSE

Af sognepræst Lars Lindgrav

Tilst

Jeg bringer her nogle oplysninger om min foredragsvirksomhed og mine rejseplaner.

Jeg hedder Lars Lindgrav, Tilst Østervænge 1, 8381 Tilst, 86 24 15 51,
lali@post5.tele.dk

Jeg er 36 år gammel og sognepræst i Tilst og Kasted ved Århus. I 1993 gik jeg fra Pamplona til Santiago, hvor jeg var Sct. Jacobsdag søndag d. 25.

juli. Det var utroligt spændende, men midt i festivitatsen også vemodigt.

Mange af mine medpilgrimme var kede af det, for nu var det slut, livet på El

Camino var over, nu var der "kun" pilgrimsrejsens egentlig mål tilbage - hjemrejsen!

Da slog det mig: Santiago er ikke min by, mit endmål. En død helgen i en

Pilgrimmen

sølvkiste er ikke mit sted, mit tilbedelsens sted, så jeg
vandrede de godt
100 km ud til Verdens Ende alene. Her oplevede jeg
den fornyelse
(genfødsel?), som mange pilgrimme har talt om.
Det sidste års tid har jeg holdt en del foredrag rundt
om i landet. Det er
der flere grunde til. Det ene er, at der er erfaringer fra
min
pilgrimsrejse, som jeg først nu kan integrere i mit liv.
Det andet er, at
jeg er rejseleder på en rejse dertil til efteråret.

Foredrag: "En pilgrim kysser sit spor".

Arrild sogn i Sønderjylland ved Løgum Kloster søn-
dag d. 24. februar kl.

19.00 med start i kirken.

KFUM/K-Indre Mission i Horsens tirsdag d. 12.

marts kl. 19.30 i

missionshuset.

Ellidshøj kirke ved Aalborg torsdag d. 14. marts kl.
10.30.

Single Rock Café, vestergade 58, Århus søndag d. 7.
april kl. 15.00.

Rosengården i Hornslet torsdag d. 18. april kl. 14.00.

Pilgrimmen

Jeg er **rejseleder på en moderne pilgrimsrejse** til El Camino og Santiago de Compostela 10 dage i september 2002. Vi flyver til Bilbao og kører rundt i bus langs med El Camino og overnatter på 3-stjernede hoteller i bl.a. Estella, Burgos, Leon og Santiago. For nærmere oplysninger om rejsen, kontakt Lars Lindgrav, 86 24 15 51.

REJSELEDSAGER SØGES

Jeg søger rejseledsager/e til El Camino ca. 1 sept. 2002. Evt. en del af ruten.

Jeg er 67 år og gik turen år 2000 fra Roncesvalles til Santiago de Compostela.

Det var ensomt ikke at møde en eneste dansker eller skandinav. Så derfor....

Venlig hilsen
francis@mail.tele.dk

Pilgrimmen

EFTERLYSNING

Hola

Kender i nogen der er i besiddelse af bogen "la ruta de la plata" skrevet af Antonio Aradillas.

Det er om ruten fra Sevilla til Santiago.

Den er udsolgt fra forlaget og jeg vil gerne købe en kopi.

Den går også under navnet "The Silver rute"

Med pilgrimshilsen

Roland Nielsen

TELEFON - 40836482

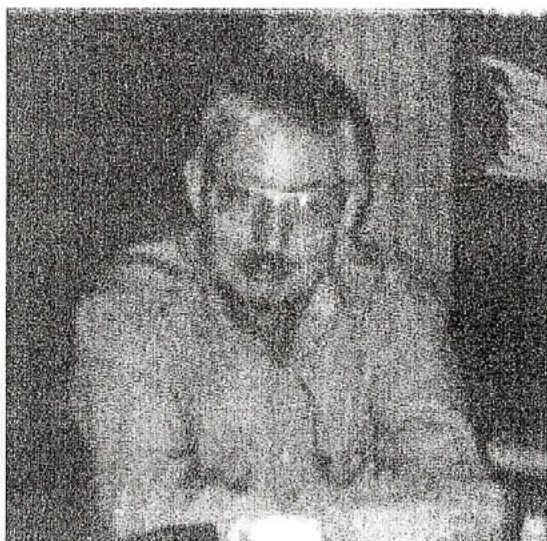
Ledvej 10A, Uggerhalne

9310 VODSKOV

Pilgrimmen

Foreningens formand **Henrik Tarp** og næstformand **Jan Ophoff** til bestyrelsesmøde i Vejle, januar 2002.

Foreningens nye arkivar **William Arntved**
foteograferet på generalforsamlingen i Sorø

Pilgrimmen

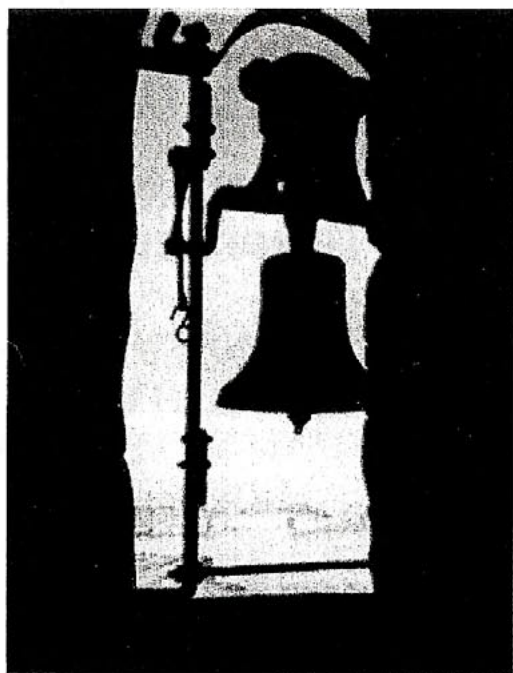
66

DEADLINE
ARTIKLER TIL NÆSTE NUMMER
AF PILGRIMMEN SKAL VÆRE
REDAKTØREN I HÆNDE DEN 1.
SEPTEMBER 2002.

DETTE NR ER ANDEN UDGAVE
DER UDSENDES TIL HALVDELEN
AF FORENINGENS MEDLEM-
MER.

1 .UDGAVE VAR BEHÆFTET MED
EN OMBRYDNINGSGFEJL DER BE-
TYDER, AT ARTIKLEN OM RUTA
DE LA PLATE OGSÅ TRYKKES I
NÆSTE NUMMER

Pilgrimmen

Klokken i Azofra

Pilgrimmen

68